

Edwards Ozorowski

"Zur Theologie der Zukunft", Karl Rahner, München 1971 : [recenzja]

Studia Theologica Varsaviensia 10/2, 390-391

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

sji. Potrzeba ta rysuje się szczególnie wyraźnie na gruncie polskim, gdzie problematyka charyzmatów leży niemal całkowicie odłogiem. Artykuł A. Żynela, *Charyzmaty*, Znak 33 (1971) s. 1331—1356, pobudza jedynie apetyt, a nie zaspakaja głodu.

Edward Ozorowski

Karl Rahner, *Zur Theologie der Zukunft*, München 1971, Benzinger Verlag, s. 256.

Nazwisko Karola Rahnera nie wymaga reklamy we współczesnej teologii. Znakomity ten uczony, autor 9-ciu już tomów *Schriften zur Theologie*, współredaktor nowego wydania *Lexikon für Theologie und Kirche* oraz encyklopedii *Sacramentum Mundi*, poza tym współpracownik wielu różnorodnych czasopism, podejmuje tym razem problematykę chrześcijańskiego widzenia przyszłości, czyli wypowiada się na jeden z najbardziej centralnych tematów tak w teologii, jak i w filozofii. Wiadomo bowiem, że problem czasu, jego sens i kierunek, nurtował ludzkość od bardzo dawna i znajdował rozmaite rozwiązania w zależności od rodzaju kultury i wyznawanego światopoglądu. Między innymi na pytania związane z trwaniem świata stara się dać odpowiedź filozofia marksistowska oraz wielu różnego rodzaju futurologów.

K. Rahner podchodzi do tego zagadnienia ze stanowiska teologa, ale teologa, który korzysta bardzo szeroko z filozofii i który uwzględnia wyniki nauk przyrodniczych. Stąd też w jego wykładzie znaleźć można nie tylko studium Pisma św. i Tradycji, lecz także polemikę z różnego rodzaju poglądami filozoficznymi oraz bardzo ścisły związek z całą kulturą ludzką. Do takiego rodzaju stanowiska zmusza autora pod pewnym względem zakres treściowy, jaki nadaje pojęciu „przyszłość”. Bierze je mianowicie w sensie jak najbardziej szerokim. „Przyszłość” w rozumieniu Rahnera to przecież nie tylko czasy ostateczne, ale całość rzeczywistości, która zależy w swoim istnieniu od Boga, która podlega nieustannemu rozwojowi i która zmierza do określonego celu.

W ramach 4-ech rozdziałów omówił Rahner kolejno zagadnienia związków historii zbawienia z dziejami świata, teologicznych zasad hermeneutyki wypowiedzi biblijnych na temat eschatologii, pojęcia czasu w teologii i historycznego charakteru tej ostatniej, następnie przedstawił kwestie stosunku chrześcijaństwa do ideologii jako takiej, chrześcijańskiej wizji człowieka i jej konfrontacji z nauką marksistowską, dalej teologiczną problematykę „nowej ziemi” oraz dopełniania się świata i wreszcie konkretne perspektywy przyszłości Kościoła oraz przyszłości teologii.

Tego rodzaju zestawienie tematów czyni książkę jedną zwartą całością, mimo iż jest ona w rzeczywistości zbiorem artykułów uprzednio

już drukowanych, Rahner świadomie zgromadził je w jednym tomie, ażeby w ten sposób ukazać możliwie wszechstronnie nurtujące go od dawna zagadnienie, i ażeby przez to służyć bardziej wydatną pomocą czytelnikowi. Opublikował je przecież w serii wydawnictw kieszonkowych (*Deutscher Taschenbuch Verlag*), czyli w formie nastawionej na jak najszerszy odbiór. Wydaje się, że dziełko to może spełnić również swoją rolę na gruncie polskim i z powodzeniem zasługiwałoby na przetłumaczenie go na nasz język.

Edward Ozorowski

Heinrich Schlier, *Das Ende der Zeit. Exegetische Aufsätze und Vorträge*, Freiburg im Br. 1971, Herder, s. 320.

Obok dzieł zbiorowych zaczyna powoli pojawiać się na Zachodzie inny rodzaj publikacji, mianowicie książki złożone z całego szeregu zbliżonych do siebie tematycznie i niekiedy już drukowanych artykułów jednego autora. Z tego rodzaju praktyką mamy do czynienia w prezentowanym tu dziele H. Schliera. Ten wybitny teolog-bibliista wydał już 3-ci z kolei (dwa pierwsze tomy to: *Die Zeit der Kirche* oraz *Besinnung auf das Neue Testament*) tom rozpraw, który zatytułował „Koniec czasu”. Jakkolwiek autor zaczerpnął tytuł omawianego tomu 3-ego z jednego z zamieszczonych w tym dziele artykułów, to jednak nie jest to tytuł przypadkowy. Prezentowana bowiem w *Ende der Zeit* problematyka mieści się w jakiś sposób w jego ramach. Oczywiście „koniec czasu” rozumie Schlier swoiście, jako czas obecny a zarazem ugruntowany w wieczności, jako całość rzeczywistości, która się doskonali i która skutkiem zbawczego dzieła Chrystusowego stała się nosicielką wieczności. Stąd też udało się mu zmieścić pod jednym tytułem zagadnienia pozórnie sobie obce.

Książka składa się z 18 artykułów, tworzących razem 18 kolejno po sobie następujących rozdziałów: 1. Główne rysy nowotestamentowej teologii słowa Bożego; 2. Słowo Boże i słowo ludzkie; 3. Królestwo Boże i Kościół według Nowego Testamentu; 4. Panowanie Chrystusa; 5. Koniec czasu; 6. Chrystologia w ewangelii św. Jana; 7. J. 6 i Janowe rozumienie Eucharystii; 8. Miłość braterska według ewangelii i listów św. Jana; 9. Znaczenie zmartwychwstania Jezusa Chrystusa według św. Pawła Apostoła; 10. Słowo Boże według Pawła Apostoła; 11. „Liturgia” ewangelii apostoelskiej (Rz 15, 14—21); 12. Serce ludzkie według Pawła Apostoła; 13. Uczta Pana w listach Pawłowych; 14. Wezwani ku wolności. Pawłowe rozumienie wolności; 15. Chrystus i świat; 16. To, na co wszyscy czekają. Egzegeza Rz 8, 18—30; 17. Adhortacja z Rzymu. Orędzie 1-go listu św. Piotra; 18. Katolickość, która trwa. W poszukiwaniu zasady katolickości.